

Jaarstukken 2021

Versie vastgesteld door Raad

16 juni 2022

Niet te kwantificeren risico's

12. Prijonzekerheid door oorlog Oekraïne en economische sancties Rusland

Nadere omschrijving risico:

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de economische sancties tegen Rusland is er een enorme prijsinflatie gaande en bestaat onzekerheid over de prijzen van te leveren materialen. Snel handelen is prijstechnisch gezien dus soms aan te raden. Dat geldt ook voor investeringen of budgetten die in de kwartaalbrieven worden opgenomen. Deze situatie zal zich waarschijnlijk in de toekomst vaker voordoen. Voorstel is om (tijdelijke) afspraken te maken tussen college- en raadsbevoegdheden wanneer snel handelen vereist is terwijl de budgetaanvraag nog niet door de raad is toegekend. Zo snel als mogelijk zal een voorstel aan de nieuwe gemeenteraad worden voorgelegd.

Beheersmaatregelen:

Nauwlettend de economische gevolgen van de sancties volgen en voor zover mogelijk meenemen in de uitgangspunten van de Kadernota 2023.

Voorstel is om (tijdelijke) afspraken te maken tussen college- en raadsbevoegdheden wanneer snel handelen vereist is terwijl de budgetaanvraag nog niet door de raad is toegekend.

13. Fiscale wijzigingen

Nadere omschrijving risico:

Op het gebied van de fiscale wetgeving zijn de laatste jaren veel ontwikkelingen.

Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevende' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico. De gemeente Diemen heeft in 2016 al haar activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling heeft de gemeente Diemen het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten. Dit zijn de volgende activiteiten:

- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst van een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Beheersmaatregelen:

Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging doen we vanaf 2016 wel aangifte. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten.

De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

Btw vrijstelling sport

In 2019 is het btw-regime voor sportaccommodaties gewijzigd. Vanaf 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling uitgebreid. Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening zonder winstoogmerk is dan niet meer belast met btw. Gemeenten en sportstichtingen mogen geen btw meer in rekening brengen over de gebruikersvergoedingen of huuropbrengsten. Omdat er geen btw in rekening wordt gebracht hebben gemeenten en sportstichtingen ook geen recht meer op teruggaaf van btw op de kosten. De btw op de kosten wordt een kostenpost.

Beheersmaatregelen:

In de begroting wordt tot en met 2022 de btw op sport meegenomen in de ramingen. Daartegenover staat de opbrengsten als gevolg van de SPUK-aanvragen. Verschillen worden verrekend met de algemene middelen (jaarrekeningsaldo of Algemene Reserve). Vanaf 2022 vervalt de opbrengst vanuit de SPUK. In de uitvoering van investeringen op het gebied van sport wordt getracht deze zoveel als mogelijk vóór 2023 te realiseren.

14. Markontwikkeling aanbestedingen investeringen

Nadere omschrijving risico:

De coronacrisis heeft geleid tot een kleine terugval in de economie met als gevolg dat de investeringsdrang behoorlijk is teruggedrongen. Inmiddels is de investeringsdrang redelijk hersteld maar is het lastig om aan materialen te komen (zie ook risico 'oorlog Oekraïne en economische sancties Rusland'.

Al met al blijft het onzeker hoe lang de economische terugval blijft voortduren en welke effecten dit oplevert voor de aanbesteding van grootschalige projecten.

Beheersmaatregelen:

Op basis van de aanbestedingsprocedure zal de financieel meest voordelige aanbieder de meeste kans maken, al telt de weging van kwaliteit natuurlijk ook mee. Wanneer onverhoopt blijkt dat de aanbestedingen prijstechnisch gezien tegenvallen dan kan altijd nog een heroverweging plaatsvinden of alle voorgenomen investeringen uit het investeringsplan op het voorgenomen ambitieniveau doorgang kunnen vinden dan wel het investeringsbudget te verhogen.

15. Coronacrisis / economische recessie

Nadere omschrijving risico:

In maart 2020 is de coronacrisis uitgebroken. Bij het opstellen van deze jaarrekening lijkt de coronacrisis al bijna ten einde vanwege de volgende crisissituatie. De vraag is of er nieuwe varianten uitbreken die weer leiden tot strengere maatregelen. Vooralsnog bleken de effecten voor bijvoorbeeld het aantal bijstandsccliënten mee te vallen. Veel werk is verzet voor de uitgifte van tijdelijke ondersteunende maatregelen (Tozo). Daarnaast werd er vooral meer inzet gevraagd bij handhaving en openbare orde.

Ook de vitaliteit van onze organisatie heeft het te verduren gehad. Mensen moeten weer energie opdoen om energiek te werk te gaan. Dit heeft zijn weerslag op de productiviteit van de organisatie.

Beheersmaatregelen:

Uitvoering geven aan de ondersteunende maatregelen van het Rijk en burgers en bedrijven zo goed als mogelijk ondersteunen zodat zij niet afhankelijk worden van de inkomensvoorzieningen.

Directie en management hebben aandacht voor de vitaliteit van werknemers door diverse maatregelen. Het zal tijd nodig hebben om het hybride werken goed in te vullen en de arbeidsomstandigheden daarbij aan te passen. Dit maakt onder andere deel uit van de nieuwe Huisvestingsvisie.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen betreft de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Ook hierbij is net als bij de risico's, onderscheid te maken in incidenteel en structureel weerstandsvermogen.

Incidentele weerstandsvermogen

- Algemene reserve;
- Risicoreserve;
- Reserve Grondzaken;
- Voorziening Grondzaken;
- Begrotings- / rekeningresultaat.

Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene reserve op 1 januari 2021 aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die in 2021 hebben plaatsgevonden.

Risicoreserve

De gemeente Diemen heeft een deel van de Algemene Reserve, € 5 miljoen, apart gezet voor het opvangen van incidentele risico's.

Reserve en Voorziening Grondzaken

Bij vaststelling van de Jaarrekening 2016 zijn de Reserve en Voorziening Grondzaken geïntroduceerd. Met de Reserve worden de opbrengsten en afwaardering van gronden verrekend. Ook wordt de Reserve Grondzaken in eerste instantie gebruikt om de Voorziening Grondzaken op peil te brengen. In de voorziening wordt het verwachte tekort van grondexploitaties gestort.

Begrotings- / rekeningresultaat

Bij de berekening van het weerstandsvermogen wordt het verwachte begrotingssaldo dan wel het werkelijke rekeningssaldo meegenomen.

Structureel weerstandsvermogen

- Onbenutte belasting capaciteit (OZB, precario);
- Stelpost onvoorzien.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld. Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentages van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2020 vastgesteld op 0,1853%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde 2021	Tarief Diemen 2021	Tarief Art. 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	5.254.196	0,0773%	0,1853%	0,1080%	5.675
Niet-woningen - eigenaar	699.193	0,2573%	0,1853%	-0,0720%	-503
Niet-woningen - gebruiker	699.193	0,2445%	0,1853%	-0,0592%	-414
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					4.757